

**'Eigenlijk heb ik
een haat-liefde-
verhouding met
decoratie'**

- Ineke Hans



Nr. 8 uit de
EH&I Top 25
Dutch Design

Het Katern/Interview

Ineke Hans durft de dingen aan het toeval over te laten. Ze houdt van heldere, niets-aan-de-handontwerpen. 'Af en toe word ik flauw van alle modes, trends en hypes.' Een pleidooi voor meer nuchterheid.

Jonge ontwerpers moet ze altijd even uitleggen wie Borek Sipek is. Toen ze er zelf meer dan twintig jaar geleden stage liep, was het dé naam, een fenomen! Waarmee ze maar wil zeggen: zó betrekkelijk en vergankelijk is de roem binnen haar vakgebied. Aanvankelijk wilde Ineke Hans (1966, Zelhem) autonoom kunstenaar worden. 'Alleen: ik kon niet schilderen. Er waren klasgenoten die vonden dat ze binnen vijf minuten een meesterwerk in elkaar draaiden. Niet voor mij weggelegd.'

In haar eerste Arnhemse academiejaar raakte ze gefascineerd door de Oktobergroep, een clubje designers rond ontwerper Wilma Sommers. 'Je voelde de energie. Ze waren op een onconventionele manier met vormgeving bezig, met limited editions avant la lettre. Ik ontdekte dat een ontwerper niet per se verpakkingen voor Philips bedacht. Die wereld bleek een stuk vrijer dan ik dacht.'

Na haar afstuderen draaide ze braaf rondjes mee 'op de carrousel van tijdelijke aandacht en graduation shows.' Met unieke, handgemaakte stukken. Maar ze dacht: 'Volgend jaar staat een nieuw eindexamenklasje in de belangstelling en zijn ze je weer vergeten.'

Borek Sipek, de bekende Tsjechische architect en glaskunstenaar – op dat moment

gevestigd in Amsterdam – bood haar een baan. Samen met Memphis en Philippe Starck stond Sipek in de jaren tachtig aan de wieg van de nieuwe vormgeving. 'Ik leerde dat er meer is dan streng functionalisme. Het kon dus ook anders: fantasievoller, met meer zeggingskracht.' Hans verkoos uiteindelijk een vervolgstudie aan het Royal College of Art in Londen. 'In Engeland viel nog een hoop te leren over de procesmatige kant van design.'

Tussen de polen van ongebreidelde fantasie, limited editions en industriële opdrachten voor een breed publiek heeft Ineke Hans de afgelopen twintig jaar haar plek gevonden. 'Het zijn twee kanten die elkaar nodig hebben. Als ik aan een stoel voor Ahrend werk, ben ik niet alleen de droge onderzoeker die optimaal nut nastreeft. Ik kan erg van de hak op de tak springen, de bal vanuit een onverwachte hoek in het net schieten. Heeft vast te maken met dat experimentele, zelfproducerende begin.'

Na het RCA kon u meteen bij Terence Conrans Habitat aan de slag. 'Een prachtkans om samen met de industrie aan producten in serieuze oplages te werken.'

Een productieve tijd? 'In de drie jaar dat ik er zat, zijn zo'n dertig tot veertig producten in de handel genomen.'

Maar in uw hoofd was er een stemmetje dat u aan-spoorde om voor uzelf te beginnen. 'In mijn derde jaar bij Habitat ben ik van start gegaan met de Ineke Hans Collectie.'

De keuze om op eigen benen te staan bleek niet onfortuinlijk. Al in 2003 organiseerde het Haags Gemeentemuseum het over-



HET ARNHEMSE ATELIER VAN INEKE HANS IS TEGELIJK WERKPLAATS EN OPSLAG.

zicht True Life en in 2010 vulde u het Museum voor Moderne Kunst Arnhem tijdens de expositie Mind-Sets.

'Het heeft iets vreemds om gebruiksvoorwerpen in een museum te exposeren. Ineens mag je nergens meer aankomen, staat bij elke stoel een bordje: verboden op te zitten. Gelukkig konden we in het restaurant de werkelijkheid benaderen met eigen tafels, servies en bestekgoed van VKB. Ik had weinig trek in een keurig chronologisch overzicht van wat ik al die jaren had gedaan. Mind-Sets was een geschikte aanleiding om mijn gedachten over het vak weer

eens goed op een rijtje te zetten. Bovendien wilde ik laten zien dat niets zomaar uit de lucht komt vallen. Dit mag dan wel een heel hip vak lijken, maar alles is allang gedaan. Je kunt nog zulke fantastische visioenen over de toekomst hebben, maar die koppel je altijd terug naar iets wat je al kent. Anders begrijpen we niet eens waar we naar kijken. De eerste auto zag er niet voor niets uit als een koets zonder paarden.'

Geef eens een voorbeeld uit eigen praktijk. 'Ik heb gerecycled kunststof gebruikt dat eruitziet als hout. De meeste mensen ervaren dat als »

'Ik streef altijd naar praktisch met een menselijke inslag'

– Ineke Hans

vriendelijker dan plastic dat eruitziet als plastic.'

En nog een? 'Mijn knoflookpers voor VKB doet wat hij moet doen. Maar wanneer het ding in de keukenla ligt, zie je zijn functie makkelijk over het hoofd. Dan kun je zo denken dat het een soort motoronderdeel is. Als eerste signaal is hij daarom minder geslaagd. Dit vak gaat niet alleen over praktisch nut en het oplossen van problemen, maar ook over communicatie, over het uitzenden van signalen. Over het creëren van emoties en het rekken en strekken van materialen, technieken en toepassingen. Ik ben een groot voorstander van heldere, niets-aan-de-handontwerpen: conceptueel vanzelfsprekend en qua uiterlijk schijnbaar terloops bedacht. Vaak is dat de kracht van simpele gebruiksvoorwerpen, geboren in een tijd dat het woord design nog niet bestond. Daarom vond ik het interessant om bij Mind-Sets dingen van mezelf te combineren met oude objecten uit de collectie van het MMKA, het Historisch Museum en het Openluchtmuseum.'

Dat klinkt als een pleidooi voor nuchterheid. 'Af en toe word ik flauw van alle modes, trends en hypes. Er valt een

hoop af te dingen op de mythe van de hippe ontwerper. Helaas blijft het vaak bij opleuken en stylen.'

Voor Ahrend maakte u de 380 Chair. U bleef in de buurt van de Revolt, Friso Kramers beroemde stoel uit 1953.

'De Ahrend 380 is geen poging het icoon van Kramer nog eens dunnetjes over te doen. Ik wilde iets maken wat bij mij én bij Ahrend past en van deze tijd is. De bijzonderheid zit hem in het gerecyclede materiaalgebruik. Bovendien is goed nagedacht over produceerbaarheid en milieu. Maar die Revolt Chair bepaalt zestig jaar later nog altijd het smool van het bedrijf. Het was dus wél een referentie.'

Alsof u het sobere jaren-vijftigmodernisme hebt aangegeld... '... met wat realiteit van onze tijd.'

Wat vond Kramer zelf van de stoel? 'Ha, wij kunnen het goed met elkaar vinden, ondanks zijn reputatie nogal mopperig te zijn. Maar als Friso moppert, heeft hij altijd gelijk! Zelf krijg ik trouwens steeds meer plezier in die uitgekledede ontwerpen. Dat je de essentie van het ding op zijn staart trapt...'

Ooit introduceerde u de term mentale functionaliteit. Een object is meer dan een optelsommetje van functies, dan aantoonbaar nut. 'Nooit doorschieten in je minimalistische geloof. Versiering, plezier en decoratie zijn evengoed nuttig. Ik ben geen fan van het eindeloos opleuken van dingen, plak geen ideetjes aan technieken. Maar ik houd ook niet van voorspelbare saaiheid. Elegantie en schoonheid zijn ingewikkelde begrippen. Wat je ervan vindt, hangt samen met je eigen tijd en geschiedenis. Toch bestaat er een collectief besef van schoonheid en balans. Uiteindelijk gaat het bij mij ook vaak om gepiel met lijnen en hoeken. Maar hoe maak je een stoel zo dat hij comfortabel zit, praktisch in het gebruik is, aantrekkelijk oogt en tientallen jaren mee kan?'

Door op je boerenverstand te vertrouwen? 'Zelfs een goedverfde modernist als Rietveld bedacht soms basic, speelse



VOOR EEN RELATIEF KLEIN BUREAU (INEKE HANS EN DRIE VASTE MEDEWERKERS) IS DE OUTPUT VAN STUDIO IH HOOG.

oplossingen, liet dingen aan het toeval over. Ga maar kijken, in het Rietveld Schröderhuis.'

Tijdens Mind-Sets toonde u een paar klompen met een plank eronder. 'Vind je dat geen geweldige vondst? Hoe voorkom je dat je wegzakt in het veen? Nou, zó dus! Een gorddroge oplossing, een feest van zelfredzaamheid! En het spreekt ook nog eens tot de verbeelding.'

De 'uitvinder' was niet eens een geschoold designer. 'Dit vak wordt zwaar overschat als je het mij vraagt. Ontwerpers zijn gewoon dienstverleners.'

Behalve voor de Ineke Hans Collectie maakt u werk gemaakt voor gerenommeerde merken als Arco, Lensvelt en internationale labels als Cappellini, Magis en Offecct. 'Het is goed dat ontwerpers die in een experimentelere hoek begonnen zijn, hun ideeën met het bedrijfsleven delen. Zo kan tel je de kijk op dingen. Praktisch functionalisme gaat over een stoel die geen kwelling voor

je billen is. Mentaal functionalisme is goed voor je hoofd, heeft met schoonheid en poëzie te maken: categorieën die moeilijk meetbaar zijn.'

Behalve om helderheid en slim materiaalgebruik staat u bekend om een geraffineerd gevoel voor kleur en decoratie. 'Eigenlijk heb ik een haat-liefdeverhouding met decoratie. Het gaat mij niet om het romantische gevoel, maar om het vanzelfsprekend gewone van folklore, met patronen die globaal herkenning oproepen. Ik streef altijd naar praktisch, met een menselijke inslag. Je moet een ontwerp meteen kunnen begrijpen en langdurig om je heen verdragen. Maar het mag ook bijzonder zijn, een appel doen op je verbeelding. Er is een treffende uitspraak van Blaise Pascal: 'Het hart heeft zijn redenen die het verstand niet kent.' Als alles meezit, zijn de dingen meer dan een handig gebruiksvoorwerp. Dan hebben ze óók een karakter.' ☺

Ineke Hans

1966 Geboren in Zelhem (Gelderland) **1986-1991** Hogeschool voor de Kunsten Arnhem, **3D design 1989-1990** Stage en werkperiodes bij Studio Sipek Amsterdam **1993-1995** Royal College of Art London, MA furniture design **1995-1997** Ontwerpafdeling Habitat, Londen **1998** Oprichting Studio Ineke Hans en start IH Collection **2003** Tentoonstelling True Life, Gemeentemuseum Den Haag **2010** Tentoonstelling Mind-Sets, Museum voor Moderne Kunst Arnhem en Aram Gallery Londen. **Behalve voor haar eigen IH Collection ontwerpt Ineke Hans voor uiteenlopende binnen- en buitenlandse opdrachtgevers als Arco, Offecct, Royal VKB, Ahrend, Van Esch, Textielmuseum Tilburg, Lensvelt, Magis en Cappellini. Ze woont en werkt in Arnhem. www.inekehans.com**